

**ПЕДАГОГИЧЕСКИ
ФУНДАЦИЯ**

ГОДИШНИНИ ЮБИЛЕИ

ПРОФ. АСЕН ДИАМАНДИЕВ НА 90 ГОДИНИ

“Изкуство не се учи с приказки, а с участие в творческия процес.”

Тази мисъл на проф. Асен Диамандиев разкрива основополагащия принцип в неговата педагогическа дейност. Артистичната му и обаятелна фигура днес не се вписва в понятието “трета възраст”. Въпреки своите 90 години той продължава да бъде ненадминат музикален педагог с усет към новото, увлекателен събеседник, отзивчив колега и човек. Дотолкова сме свикнали с непрестанното му присъствие в музикалния ни живот като педагог и просветител от възрожденски тип, диригент и композитор, администратор и общественик, че като че ли не си даваме ясната представа каква огромна работа е извършил и каква важна роля има в развитието на музикалната култура на България, и най-вече на родния му град Пловдив. Няма музикален институт в града на тепетата в създаването и развитието на който да не стои отпечатъкът на съзидателната му дейност.

Проф. Асен Диамандиев е роден на 16 ноември 1915 г. в Стария Пловдив, в красива възрожденска къща на Небет тепе. В механата на баща му Димитър Диамандиев (по прякор Бога Мито) се събират най-видните интелектуалци – писатели, художници, журналисти, чиновници и др., за да обсъждат политическите и културни събития.

Първия досег с музиката малкият Асен получава от своята майка Анастасия – кротка и добродетелна жена, която пеела по цял ден с ясен и красив глас. Още от ранна детска възраст и той започва да пее и да участва в литературно-музикалните програми на училище “Св. св. Кирил и Методий”. Обича да чете различни книги и споделя: *“Художествената литература за мен представляваше жизнен кристализиран опит,*

който човек не може да преживее в границите на своя живот... Доволен съм, че отрано започнах да чета. Чувствах как мисълта и чувствата ми се обогатяват.”

Асен Диамандиев започва по-сериозни музикални занимания в мъжката гимназия “Александър I”: пее в църковен хор, свири на хармониум, участва в симфоничен и духов оркестър и дори като абитурант в VIII клас създава и дирижира хор от свои съученици. През 1930 г. е поканен да пее в смесения хор на църквата “Св. Богородица”, ръководен от отличния музикант д-р Коста Николов. С него започва уроци по цигулка, а по-късно и по пиано при Ради Лавренов брат на художника Цанко Лавренов. Баща му не поощрява музикалните му занимания, тъй като мечтае единственият му син да се посвети на военната служба. Затова Асен няма собствени музикални инструменти и се упражнява на чужди. Така се подготвя за приемните изпити в теоретичния отдел на Държавната музикална академия и от 150 кандидати се класира 12-ти по успех пред сериозната комисия (по цигулка с членове проф. Никола Абаджиев, проф. Тодор Въжаров, проф. Камен Попдимитров и по пеене – проф. Мара Маринова-Цибулка и проф. Елена Ангелова-Орукин). Става студент и учи цигулка с проф. Цибулка и проф. Въжаров, а после и с проф. К. Попдимитров, пиано с проф. Димитър Ненов, солфезж и хармония с проф. Никола Атанасов, музикални форми и оркестрация с проф. Веселин Стоянов, история на музиката с проф. Стоян Брашованов и контрапункт и оркестрация с проф. Асен Карастоянов.

Поради липса на финансови средства Асен Диамандиев изкарва трудно студентските години: налага му се да работи като хорист в хора на храм-паметника “Св. Александър Невски”, дирижиран от големия български музикант Добри Христов, както и в друг хор под ръководството на Цанко Цанков. Той е и сред първите хористи на Камерен мъжки хор, създаден през 1939 г. от проф. Георги Димитров. Тази му дейност е една солидна школа, която го подготвя за бъдеща музикална практика.

През 1940 г. Асен Диамандиев завършва с отличие Музикалната академия и отбива военната си служба в артилерийски полк в гр. Хасково, а после и в Школата за запасни офицери в София и в Пловдив. Създава и ръководи войнишки хорове.

Музикалната му педагогическа дейност, продължила близо 60 години, започва през 1942 г. в гр. Свиленград, а после в София (в Ансамбъла на българската армия и в хор “Кавал”). От 1946 г. е преподавател в

новооткритото музикално училище в гр. Пловдив и диригент на мъжкия хор на Пловдивското певческо дружество, който през 1948 г. прераства в представителен хор. Изнася незабравими концерти съвместно с Пловдивската филхармония и опера.

Трайният интерес на Асен Диамандиев към фолклора (особено на Тракия, Родопите и Средна гора) го насочва към създаване (през 1948 г.) на първия български професионален ансамбъл за народни песни и танци, който ръководи до 1967 г.* (През 1974 г. този състав прераства в Държавен ансамбъл “Тракия”.) С ансамбъла изнася годишно над 100 концерта и гостува с успех в много европейски страни. От състава израстват видните народни певци Радка Кушлева, Недялка Керанова, Георги Чилингиров и др. Повечето от песните в репертоара на ансамбъла са обработени и хармонизирани от самия Диамандиев, а 12 от тях са отпечатани през 1956 г.

Повече от 16 години (1951–1967) Асен Диамандиев е директор на Пловдивското музикално училище и спомага за издигане на авторитета му и за трайното навлизане на българската музика в педагогическия репертоар: търси методическа помощ от най-видните преподаватели в ДМА, въвежда ежегоден конкурс за изпълнение на българска пиеса, както съвместни концерти с Пловдивската филхармония. През школата на проф. Диамандиев са преминали всички, утвърдени днес, пловдивски музиканти.

По негова идея през октомври 1964 г. в гр. Пловдив се открива филиал на Българската държавна консерватория със специалност *музикална педагогика*. Назначен е за декан и преподавател доцент по солфедж. Още през първата година създава и ръководи студентски народен хор, с който получава специална награда и златен медал на фестивала на народните хорове в гр. Бургас. Председателят на журито Филип Кутев възкликва: *“Никога не съм слушал по-хубаво изпълнение на песента “Лале ли си, зюмбюл ли си!”*

За многобройните си успешни изяви със студентския хор и за дейността си като педагог Асен Диамандиев е удостоен със званието “Заслужил артист” (през 1969 г.) и професор по солфедж (през 1971 г.).

* Вероятно успешната дейност на Пловдивския ансамбъл дава идеята на Филип Кутев да създаде през 1951 г. Държавния ансамбъл за песни и танци в гр. София.

През 1972 г. Комитетът за култура решава да обособи филиала на БДК гр. Пловдив в самостоятелен Висш музикално-педагогически институт (ВМПИ) със специалност *музикална педагогика*. По-късно разкрива и нова специалност *Народни инструменти и народно пеене*, от която се отделят и специалностите *Дирижиране на народни състави* и *Инструментално изкуство*. За първи ректор на ВМПИ (1972–1976) е избран проф. Асен Диамандиев и преизбран за втори мандат (1976–1979).

С присъщата си енергичност, инициативност и настойчивост той участва в разкриването през 1974 г. и на трета специалност – *Хореографска режисура* (днес *Българска народна хореография*). През 1977 г. организира първата научно-методическа конференция, с която поставя началото на международното сътрудничество на Института с академии в Германия и Полша. Като ректор и редови преподавател до 1989 г. (а после и като хоноруван) проф. Асен Диамандиев живее с проблемите на академията и участва активно в решаването им. (Усилията му намират успешно развитие и при следващите ректори, които са негови ученици – проф. Недялчо Тодоров, проф. Георги Кънев, проф. Иван Спасов и проф. Анастас Славчев. Те разширяват дейността и специалностите – *Балетно майсторство* (сега *Балетна педагогика* и *Балетна режисура*) през 1994 г., а през 1995 г. – *Педагогика на обучението по изобразително изкуство* и *Сценография*. Съвсем закономерно през 1995 г. ВМПИ се преобразува в Академия за музикално и танцово изкуство (АМТИ), а след години – в Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство (АМТИИ).

Проф. Асен Диамандиев работи и като един от най-изтъкнатите български преподаватели по солфедж. Съвместно с проф. Иван Пеев и проф. Здравко Манолов разработва нова система за развитие на музикалните способности и овладяване на солфеджната техника от учениците. Публикуваните *Начални солфеджи*, изградени като цялостен логичен цикъл от 8 части за подпомагане работата по солфедж и индивидуалното инструментално развитие, близо половин век се използват от детските музикални школи и имат 19 издания! Със същия успех се използват *Музикални диктовки на народностна основа* (отпечатани през 1952 г., съвместно с Ив. Пеев), както и *Полифонични солфеджи* и *Музикални диктовки върху български народни интонации и метроритми* (в съавторство с Дора Славчева), *Технически упражнения за овладяване на интервалите*, *Ритмически упражнения по солфедж* и *Вокализи за*

народни певици и певци, които са своеобразен синтез от натрупания му богат педагогически опит.

Наред с огромната преподавателска, диригентска, административна и общество проф. Асен Диамандиев намира време и за творческа дейност. Като композитор създава над 250 песни и около 40 инструментални произведения, сред които сборник *Училищни песни* (1962), *Леки пиеси* за пиано (1965), струнен квартет *Родопски миниатюри* (1967), *Пет багатели* за пиано (1972), *Триптих* за соло флейта (1974), *Трио* за флейта, кларнет и фагот (1978) *Музика за трима* за ударни инструменти (1983), *Концертино* за цигулка и пиано (1983), *Малка сюита* за флейта, обой, китара, виолончело и бонгос (1988), *Трио* за пиано, кларнет и ударни инструменти (1992), *Седем песни* за флейта, глас и виолончело (1995) и др. Голяма част от композициите му са “пропити” от българския народен дух и фолклор и са посветени на подрастващите, затова са навлезли и като педагогически материал в програмите на музикалните училища и школи.

Жизнен, енергичен, сърдечен, съхранил младежкия си порив и до днес проф. Асен Диамандиев продължава да ни възхищава с усета си към новото, с търсещия си неспокоен дух. Пожелаваме му още дълги години да радва на творческата мисъл, колегиалните и приятелски съвети и с активното си присъствие в музикалния живот на страната!

Честит юбилей, учителю!

Проф. д-р Божанка Моцинова